

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

28. De sepulturis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

pro intestatis habentur. *d. l. i. pr. & planè*
 III. Quando quis testamentum quidem con-
 didit, sed non jure, omissis scilicet solennita-
 tibus à jure præscriptis. *pr. Inst. h. t. IV.* Si
 testamentum jure quidem factum sit, sed
 agnatione posthumi, vel arrogatione, vel
 adoptione ab ascendente ruptum est. *d. l. i. in*
pr. ff. de Suis, & legit. vel per capitis diminu-
 tionem quamcunque sit irritum. *pr. Inst. h. t.*
 V. Si testamentum sit perfectum, ex eo ta-
 men nullus hæres existat. *d. l. i. in pr.* hic enim
 omnibus casibus res dicitur ad causam inte-
 stati redire.

Porro si controversia inter hæredem ab in-
 testato, & extraneum, qui testamentum fa-
 ctum esse asserit, oriatur, probatio non hære-
 di ab intestato venienti, sed extraneo illi in-
 cumbit, tum quòd talis extraneus affirmet, &
 alleget factum aliquod, quod ab allegante
 semper probandum est, per *l. 2. ff. de Fur. &*
facti ignorant. tum quòd fundet se in testa-
 mento, consequenter teneatur probare testa-
 mentum factum esse, tanquam fundamen-
 tum suæ intentionis. Accedit, quòd hæredes
 ab intestato habeant intentionem pro se fun-
 datam in jure, & successionem sibi à Lege de-
 latam eò usque retineant, donec probetur,
 testamentò contrarium esse dispositum. Me-
 noch. *presumpt. 1.* Covarruv. *2. V. R. c. 6.*
n. 5. Fachin. *6. controu. 46.*

25 *Tertium* requisitum est, ut hæres ab inte-
 stato probet mortem ejus, in cujus bona cupit
 succedere: siquidem viventis nulla est hære-
 ditas. Peragitur autem probatio hæc I. per
 duos testes: Mascard. *de Prob. concl. 1075.*
n. 2. nonnunquam etiam per unicum, ut si
 quis in loco aliquo remoto, mari, aut morbo
 contagioso obiisse dicitur. Carpz. *p. 1. constit.*
16. def. 38. II. Per attestationem Judicis, aut
 Magistratus eò in loco, quo quis obiisse per-
 hiberetur. Carpz. *Furispr. consistor. lib. 2. def.*
168. n. 5. idem est, si præfectus militiae, sub

quo quis militavit, in documento attestetur,
 militem, in quodam conflictu, aut alio modo
 inter turbas bellicas periisse. Mevius *p. 5. dec.*
134. III. Per attestatum Parochi extractum
 ex libro, in quo mortui describuntur. Rota
dec. 220. n. 1. p. 2. divers. Gratian. discipulat.
forens. c. 653. n. 59. IV. Aliquando per iam-
 mam, cujus limitationes, & exceptiones,
 vide sis apud Mascard. *de Prob. vol. 3. concl.*
1074. V. Per diurnam absentiam: ita enim
 in Regno Bohemix absens per triginta annos
 annum & diem, habetur pro mortuo, ejus-
 que bona proximis agnatis sine cautione
 deferuntur, & Scabini Lipsienses statuunt ab-
 sentes per 70. annos pro mortuis haberi.
 Richter *p. 1. dec. 66. n. 5. & 6.* Carpz. *p. 3.*
const. 15. def. 57. Omitto alias mortis pro-
 bationes, quas suggerit Mascard. *concl. 1075.*
& seqq.

§. VIII.

Finis, ob quem introducta est successio ab in-
 testato, est, ut hæreditas intestati iis obve-
 niat, quos propinquitas sanguinis & natura
 conjunctio vocavit.

§. IX.

Effectus successionis ab intestato est idem, 27
 qui successionis ex testamento, de quo prolixè
 in *tit. preced.* disseruimus.

TITULUS XXVIII.

De Sepulturis.

SUMMARIÆ.

1. *Sepultura diversa acceptio. 2. definitio. 3. origo*
& causa impulsiva. 4. Cæmeteria constituere per-
tinet ad Episcopum. 5. 6. Quibus Ecclesiis compe-
tat jus sepulturae? 7. 8. 9. Ubi quisque sepeliri de-
beat? 10. Quinam excludantur à Sepultura sa-
cra? 11. Qui ritus funerum? 12. Quis sibi Se-
pultura? 13. quis effectus?

Successio tam testamentaria, quam legiti-
 ma demum post mortem locum habet,
 quam,

quam quia proximè comitatur *sepultura*, de ea in præfenti agitur.

§. I.

1 *Sepultura* tripliciter sumitur. I. Pro officio quod impenditur corporibus humandis. *c. 105. causâ 1. q. 1.* II. Pro jure sepeliendi, seu assignandi locum in Ecclesia. Gonzalez in *c. 13. h. t. n. 4.* III. Pro loco, in quo quis sepelitur. *d. c. 13. h. t. c. aurum causâ 12. q. 2.* In qua acceptatione.

§. II.

2 *Definitur* Sepultura, quòd sit locus religiosus, in quo Christianorum ex hac vita piè decedentium corpora tumulantur.

§. III.

3 *Causa efficiens* sepulturæ est vel *remota*, vel *proxima*.

Remota est Jus Canonicum quòd locus quidam communis consecratus, & ab aliis profanis separatus, qui *cœmeterium*, sive *dormitorium* dicitur, juxta Ecclesias pro sepultura destinari solet, ut fidelium cadavera minùs à spiritibus immundis vexentur, memoria eorum in Divinis officiis frequentior sit, vivi etiam commoneant sæpius suæ mortalitatis, & defuncti Sanctorum illorum suffragiis, ac patrocinio gaudeant, quibus Ecclesia consecrata est. *c. 19. causâ 13. q. 2.* Quamvis de rationabili causa similia cœmeteria etiam in loco remoto ab Ecclesia construi possint, præsertim pro pestiferis, & in contagioso morbo decedentibus, ut bene notat Sylvester V. *sepultura q. 1.*

4 *Proxima* est Episcopus: non enim Jure Canonico, ut Civili, quisque locum religiosum facere potest, sed tantum Episcopus, si quidem ad rationem cœmeterii requiritur, ut locus publicè Episcopi auctoritate pro fidelium sepultura deputetur, & ante illationem cadaveris consecratur, vel benedicatur arg. *c. 4. de Religios. domib.* Panormit. in *c. penult. n. 4. h. t.*

§. IV.

Subiectum sepulturæ sunt Ecclesiæ Parochiales, quarum sacro sinu Christianorum corpora recipiuntur; quippe jure communi tantum Ecclesiæ Parochiales jus sepulturæ habere censentur per *Clem. dudum. §. verum. h. t. c. 1. causâ 13. q. 1.* Panormit. in *c. 9. h. t. n. 7.* Monasteria, quæ populum & jus parochiale non habent, possunt quidem habere cœmeterium, sed pro suis duntaxat, & pro Religiosis hospitibus ibi morientibus. *c. 1. causâ 6. q. 1. c. fin. h. t. in 6.* & licet defunctus elegerit sepulturam in alia Ecclesia, vel Monasterio, propterea tamen admitti non debet, cum ad hoc ipsum, ut v. g. Monasterium possit sepelire aliquem, qui ibidem ultrò sepulturam elegit, speciali privilegio opus sit, juxta *c. in nostra 10. h. t.* Quale privilegium concessum est ordini Prædicatorum, & Minorum in *d. Clem. dudum. §. hujusmodi.* Imò defacto omnibus Monasteriis Regularium vel ex consuetudine jus sepeliendi defunctos competere ex Lancelloto refert P. Engel *h. t. n. 3.* Hujusmodi autem privilegium non solum summus Pontifex, sed etiam Legatus de latere intra suam Provinciam, Episcopi, & quasi Episcopali jurisdictione præditi, intra suas Dioceses concedere possunt. Panormit. in *d. c. 9. h. t. n. 8.* Molin. *diff. 214. n. 21.* Barbol. *de officio Parochi. c. 26. n. 9.*

Porro qui nullo jure, aut privilegio muniti defunctum in Ecclesia sepeliunt, maximè si id dolosè, & violenter faciant, tenentur tam ipsum cadaver, quam omne id, quod occasione funeris perceperunt, Ecclesiæ Parochiali, ubi de jure sepeliendus erat, restituere. *c. 6. h. t.* ordinariè tamen cadaver exhumari non debet, propter scandalum, & alia incommoda, sed solum oblationes, & quæcunque occasione sepulturæ percepta, restitui debent juxta text. & DD. in *cap. 10. §. ult. hoc tit.*

Kk 3

§. V.

§. V.

7 *Obiectam* sepulturæ sunt corpora Christianorum defunctorum. per *c. 28. causâ 13. q. 2. c. 27. & 28. dist. 1. de Consecrat.* Ubi *Quæres I.* In qua Ecclesia, aut cœmeterio quisque sepeliri debeat? *R. &*

Dico I. Cuius liberum est, eligere, ubi post mortem suam sepeliri velit. *c. 1. 3. 4. 8. & 10. h. t. c. 1. & 2. Eod. in 6.* dummodo eligatur locus, qui ius sepulturæ vel ex jure communi, vel ex privilegio habet. *c. 16. & 17. de Ex. off. Pralat.* Quod adeo verum est, ut etiam filius familias inconsulto Patre, modo pubes sit, & uxor etiam invito marito sepulturam sibi eligere possint, non obstante potestate aliena, cui subsunt, quia disponunt in tempus, quò potestas illa penitus cessabit, scilicet post mortem, quæ omnem potestatem solvit. *c. 7. h. t. c. 4. Eod. in 6.* Excipiuntur Religiosi, quibus potestas eligendi sepulturam extra suum Monasterium non est, nisi ita remoti sint, ut ad id, cum moriuntur, commodè deportari nequeant, tali namque casu ex licentia à Jure indulta sepulturam sibi eligere permittuntur. *c. ult. h. t. in 6.*

8 *Dico II.* Nullâ sepulturâ electâ defunctus in sepulchro majorum, si quod habet, sepeliendus est: quia tacitè hoc sibi elegisse videtur, dum sibi à Majoribus paratum agnovit, nec tamen contrariam voluntatem declaravit. *c. 1. h. t. c. 3. Eod. in 6.* Excipitur fœmina conjugata, vel vidua, quæ non in sepulchro suæ familiæ, aut Majorum, nisi specialiter id elegerit, sed in sepulchro mariti, & si plures habuit, ultimi sepelienda est: uti enim unaquæque mulier relictâ familiâ propriâ virum suum in vita, sic & in morte sequi debet. *c. unaquæque causâ 13. q. 2. c. 3. h. t. in 6.*

9 *Dico III.* Qui nec ipsi sibi sepulturam elegit, nec à Majoribus, vel à Marito determinatam sepulturam habet, in cœmeterio Ecclesiæ suæ Parochialis, ubi vivus Sacramenta fre-

quentare solebat, tumulari debet. *c. 1. & 10. h. t. c. 1. Eod. in 6.* adeo, ut tamen aliquis extra Parochiam moriatur, v. g. in villa sua, ubi recreationis causâ comorabatur, nihilominus non in ea Parochia, ubi decessit, sed in qua domicilium habuit, sepeliendus sit, siquidem commodè deferri possit. *c. 3. Eod. in 6.* Quod si defunctus in duobus locis domicilium habuit, & in duabus Ecclesiis Parochialibus Sacramenta frequentare solitus fuit, in illa sepeliatur, in qua decessit, vel si extra utramque mortuus est, in ea, ad quam arbitrio amicorum commodius deportari potest. *arg. c. 2. h. t. in 6.* Econtra si aliquis nullam omnino certam Parochiam habuit, vel si ad Parochiam suam comodè deferri non possit, ut peregrinus, miles, vagabundus; pro diversâ locorum consuetudine, aut commoditate vel in Parochia, in qua decessit, vel reclusus in cœmeterio Ecclesiæ cathedralis, si in eo loco aliquid extat, sepeliri debet per ea, quæ notat Sylvester *d. num. 8. Panormit. in c. 1. h. t. n. 4.* ubi rationem subdit; quia Ecclesia Cathedralis talibus administrat Sacramenta. *c. officium de Offic. Archid.*

Quæres II. Quinam in loco sacro sepeliri possint? *R.* pro regula tenendum: omnes fideles piè & religiosè defunctos sepulturâ Ecclesiasticâ gaudere. *c. 28. causâ 3. q. 1. Unde I.* Excluduntur gentiles, Judæi, & omnes non baptizati. *c. 27. & 28. de Consecrat. dist. 1.* etiam infantes Christianorum, qui decesserunt sine baptismo, ut ostendit quotidiana Ecclesiæ praxis, nisi in utero matris mortui sint, tunc enim tanquam pars ventris cum matre sepeliuntur. *Gloss. in c. 35. dist. 4. de Consecrat. Armilla V. sepultura n. 21. Murga disquis. moral. t. 2. disq. 1. dub. 11. n. 3. & 4.*

II. Hæretici, eorumque in crimine hæreseos defensores, fautores & receptatores, licet hæresis post mortem primùm fuerit manifesta. *c. 8. c. 13. de Hæret. c. 2. Eod. in 6.*

III. Po.

III. Publicè, & notoriè excommunicati, quia quibus non communicamus vivis, nec defunctis in sepultura communicare debemus. *c. 1. causâ 24. q. 2. c. 12. h. t.* ubi excommunicati in loco sacro sepulti, si ab aliorum corporibus discerni valeant, exhumari jubentur. His accensentur notorii, & denunciati interdicti. *Clem. 1. h. t. c. is cui. 10. de Sent. Excomm. in 6. c. 8. de Privileg. in 6.* Si tamen interdicti, uti & excommunicati ante obitum pœnitentiæ signa dedissent, & quò minus reconciliarentur, per eos non stetit, etiam post mortem absolvendi, & sepulturæ Ecclesiasticæ, sed non ante absolutionem, mandandi essent. *c. 28. de sent. excomm.*

IV. Usurarii manifesti, quamvis in extremis pœniteant, nisi tamen vel actu restituant, vel saltem de restituendo idoneam cautionem præstent, non sepeliuntur: *c. 3. de Usur. c. quanquam. 2. Eod. in 6.* Raptores & incendiarii, si ante restitutionem sine signis pœnitentiæ decedant: *c. 2. & 5. de Raptor. Decimas Ecclesiæ debitas injustè detinentes: c. prohibemus. 19. de Decimis.* Maledici, sive blasphemii. *c. 2. de Maled.* Religiosi proprietarii: *c. 2. & 4. de Statu Monach.* qui omiserunt confessionem annuam, & communionem paschalem, nisi specialia signa pœnitentiæ dederint: *c. 2. de Pœnit. & remiss.* qui in torneamentis occiduntur, *c. 1. de Torneament.* aut in duello occumbunt, etiam si pœnitentes decedant. *Trid. sess. 25. de Reformat. c. 19. & nos infra ad tit. de Cleric. puniant. in duello n. 17. & 20.*

V. Omnes in notorio, & certo peccato mortali absque pœnitentiâ decedentes per *c. 19. & 21. causâ 13. q. 2.* Censentur autem in peccato mortali decessisse, ac propterea sepulturâ Ecclesiasticâ indigni, qui in ipso crimine furti, vel adulterii intercepti sunt. *c. fures 31. causâ 13. q. 2.* Item illi, qui sibi ipsis mortem consciverunt ex desperatione, ira-

cundia, tædio vitæ, impatientia doloris, vel criminis conscientia. *c. 12. causâ 23. q. 5. Farinac. in praxi criminali q. 128. n. 17.* asserens, sui interfectoris cadaver, si per ignorantiam in loco sacro sepultum fuisset, compertò errore exhumandum, & extra sacrum locum projiciendum esse. Secus est, si quis ex fatuitate, amentia, aut alia mentis alienatione, & præter intentionem se occidisset, aut casu in flumen immersus occubisset. *c. 11. h. t.* vel si quis illato sibi ex desperatione lethali vulnere, postea adhuc ederet pœnitentiæ signa; talem enim non esse privandum sepulturâ Ecclesiasticâ, docet Sylvester *V. sepultura. n. 9.* Adde, quòd adhuc, ut in puteo, aut flumine submersus, laqueo suspensus, ferro, aut veneno interfectus à sacra sepultura removeatur, constare debeat Ecclesiæ, quòd à se ipso interfectus sit: & quòd in dubio præsumatur, potius vel casu, vel ex mentis alienatione, vel per vim, aut insidias, ab alio, quàm sponte à se ipso interfectum, cum in dubio delictum, præsertim tam grave, de nemine præsumatur. *l. 51. ff. pro socio. Barb. de Offic. Paroch. c. 26. n. 49. Navarr. h. t. consil. 7. Covar. var. resolut. lib. 2. c. 1. n. 11.*

§. VI.

Forma sepulturæ stat in pompa funerali, cultu exequiarum, & reliquis sacris ceremoniis, quibus sepultura adornatur juxta gradum, qualitates, & facultates defunctorum. De his vide Jac. Pignatell. *tom. 4. consult. 229.* ubi eas contra hæreticos egregiè defendit.

§. VII.

Finis sepulturæ est, ut in mortalibus excitetur memoria mortalitatis, & futuri ex hac vita exitus, quâ nulla est salubrior cogitatio. *Eccles. 7.*

§. VIII.

Effectus sepulturæ est perceptio funeralium. *13* Nomine autem funeralium non solum intelliguntur ea, quæ cum funere deferuntur, ut

voluit Gloss. in Clem. 2. h. t. sed omnia, quæ obveniunt Ecclesiæ ratione funeris, ut sunt mortuaria, oblationes, pannus, quò tumba, vel parietes teguntur, candelæ, aliæve pro locorum consuetudine, teste Barb. in d. Clem. 2. num. 27.

14. Illud hic *quæri* potest: quid juris habeat Parochus, si Parochianus alibi elegerit sepulturam, aut in sepulchro Majorum sepeliatur? R. quòd propter curam, & consueta onera præcipuè ratione obligationis administrandi Sacramenta Parocho debeatur *portio canonica*: & si defunctus in duabus Parochiis æqualiter domicilium habuerit, ac Sacramenta mixtim perceperit; atque in tertio aliquo loco sepulturam elegerit, portio canonica inter utramque Parochiam dividenda sit. c. 1. 8. & 10. h. t. c. 2. Eod. in 6. Trid. sess. 25. c. 13. de Reformat. Est autem ista *portio canonica* nihil aliud, quàm certa pars funeralium, & omnium illorum, quæ occasione funeris quocunque titulo alteri Ecclesiæ, ubi sepultura electa est, obveniunt, proprio Parocho restituenda. Quanta verò sit ista portio? sæpiùs dubitatur: nam in c. 1. h. t. dicitur esse *tertia* in c. 2. *media*, & in c. 8. Eod. *quarta* pars prædicatorum honorum. De jure loquendo esse quartam partem colligo ex Clem. 2. h. t. ubi absolute *quarta* appellatur, & cum portione *canonica* identificatur. Neque obstat c. 1. & 2. h. t. quia loquuntur de speciali consuetudine prout colligitur ex c. 9. Eod.

TITULUS XXIX.

De Parochiis, & alienis Parochianis.

SUMMARIA.

1. Parochia etymologia. 2. homonymia. 3. definitio.
4. Origo. 5. Quis possit constituere Parochiam? 6. Quinam dicantur Parochiani proprii, aut alieni?
7. usq. 12. Reversentur requisiti ad constituendam Parochiam. 12. finis Parochia. 13. ejus effectus.

Cum sepultura in propria Parochia sit peragenda, idcirco subjicitur rubrica de Parochiis & alienis Parochianis.

§. I.

Parochia dicitur quasi *partitio cura*: quòd cura populi partita sit inter Ecclesias Parochiales. Panorm. ad rubr. h. t. n. 1. Alio nomine vocatur *Paracia*, quòd à S. Gregor. Magno lib. 12. Regist. Episc. 2. usurpatum reperitur.

§. II.

Acceptio Parochiæ duplex in jure reperitur, aliquando enim denotat totam Diocesim, sive civitatem & territorium, in quo Episcopus jurisdictionem spirituales exercet. c. 1. 2. & 3. dist. 92. sicut vox *Parochianus* subditos Diocesanos significat, c. nullus 3. h. t. frequentius & in præsentem accipitur pro districtu Ecclesiæ Cathedrali inferioris, ut demonstrat Gonzalez ad c. 2. h. t. n. 8.

§. III.

Definitur Parochia, quòd sit locus certis finibus circumscriptus, in quò degit populus alicui Ecclesiæ deputatus cum Presbytero sive Rectore, à quò Sacramenta, verbum Divinum, aliæque spiritualia ex officio ministrantur. Panorm. in c. extirpanda. §. qui verò, n. 20. de Prabend. Sylvest. in V. Parochia.

§. IV.

Causa efficiens Parochiæ alia est *remota*, alia *proxima*.

Remota est Jus Ecclesiasticum, quò juxta exigentiam necessariæ administrationis Sacramentorum Parochiæ distributæ sunt: nam licet initio soli Episcopi essent Rectores Diocesim, quas administrabant per Sacerdotes ad nutum & beneplacitum à se missos, cum assignatione determinati temporis, modi & limitum suæ administrationis (qui modus teste Henriquez adhuc in Diocesi Hispalensi & Cordubensi perseverat) succedente tamen tempore ob multiplicationem populi Christiani, & efficacius ejusdem regimen, Dioceses